

Nr 30

Försvarsutskottets betänkande med anledning av propositionen 1973:204 med förslag till lag om ändring i förordningen (1957:344) om oljeavgift m. m.

I propositionen 1973:204 har Kungl. Maj:t (handelsdepartementet) föreslagit riksdagen att dels anta i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i förordningen (1957:344) om oljeavgift m. m., dels godkänna de av departementschefen förordade grunderna för fastställande av oljeavgiftens storlek.

Skatteutskottet, till vilket propositionen först remitterades av riksdagen, har funnit skäl att med yttrande överlämna den till försvarsutskottet. Yttrandet fogas som bilaga till detta betänkande.

Utskottet

Förordningen om oljeavgift m. m. föreskriver skyldighet för den som erhållit dispens från oljelagringskyldighet eller försummat att fullgöra sin lagringsplikt att erlægga oljeavgift till staten. Syftet med denna avgift är att hindra att den som inte fullgör sin lagringskyldighet gör en ekonomisk vinning i förhållande till övriga lagringspliktiga. Oljeavgiftens storlek för olika oljeslag och lagringsformer är beräknad att motsvara lagringskostnaden per år och m³. Härtill kommer vissa pålägg.

Departementschefen anser det vara betydelsefullt att oljeavgiften i största möjliga utsträckning följer kostnadsutvecklingen. Det får inte bli ekonomiskt fördelaktigt att underlåta att hålla beredskapslager i föreskriven omfattning. Såväl anläggningskostnad som varukostnad har stigit väsentligt sedan år 1969. Oljeavgiften är därför f. n. för låg för att motverka underlåtenhet att hålla föreskrivet beredskapslager. På så sätt kan överstyrelsens för ekonomiskt försvar (ÖEF) arbete med att effektivt planera försörjningen med flytande drivmedel och bränslen försvåras. Departementschefen har, liksom ÖEF, uppfattningen att oljeavgiften nu bör höjas.

ÖEF har vid beräkning av nya avgiftsbelopp förordat att pålägget för att hindra att någon avsiktligt underlåter att lagra olja för att i stället betala oljeavgift höjs från 10 till 20 %. Departementschefen ansluter sig till de beräkningsprinciper som ÖEF föreslagit och anser att nya avgifter skall fastställas att gälla fr. o. m. den 1 januari 1974.

Oljeavgiftens storlek har hittills fastställts efter riksdagens godkännande. För att avgiften snabbt skall kunna anpassas till kostnadsutvecklingen föreslås i propositionen att Kungl. Maj:t bemyndigas att i kungörelse fastställa avgiftens storlek enligt av riksdagen godkända grunder. Dessa grunder föreslås vara de som ÖEF tillämpat i sitt förslag till ändrade

avgifter.

Skatteutskottet tillstyrker förslaget i propositionen men framhåller samtidigt att verkningarna av förslaget kan komma att reduceras avsevärt om oljeföretagen anses ha avdragsrätt vid inkomstbeskattningen för erlagda avgifter. Försiktigheten bjuder enligt skatteutskottets uppfattning att man överväger frågan om avdragsrätt för oljeavgiften.

Försvarsutskottet tillstyrker att förordningen om oljeavgift m. m. ändras enligt förslaget i propositionen.

De grunder för fastställande av avgiftens storlek som riksdagen föreslås godkänna går tillbaka på principer som 1968 års oljelagringskommitté har använt vid beräkning av nu gällande oljeavgifter (SOU 1969:31, s. 62). Dessa principer innebär att oljeavgifterna bestäms med utgångspunkt i de kostnader som en lagringsskyldig undgår genom att inte lagra. För att undvika att någon avsiktligt försummar att lagra olja för att i stället erlagga avgift räknas de faktiska kostnaderna upp med ett procentuellt beräknat belopp (f. n. ca 10 %).

Utskottet har inte något att erinra mot de grunder för beräkningen av oljeavgift som tillämpas. Enligt ÖEF:s förslag skall procenttalet för pålägg ökas till 20 %.

Beträffande oljeavgiftens praktiska effekt anser försvarsutskottet liksom skatteutskottet att frågan om avdragsrätt för oljeföretagen vid inkomstbeskattningen för betalda avgifter är betydelsefull och bör övervägas av Kungl. Maj:t. Det är emellertid nu inte fråga om att införa en ny avgift utan om bemyndigande för Kungl. Maj:t att ändra den nuvarande avgiftens storlek. En avdragsrätt påverkar därför redan den praktiska effekten. Det är med hänsyn härtill även enligt försvarsutskottets mening tillräckligt att eventuella förslag rörande avdragsrätten underställs 1974 års vårriksdag.

Utskottet hänvisar till vad som har anförts och hemställer

1. att riksdagen antar förslaget till lag om ändring i förordningen (1957:344) om oljeavgift m. m.,
2. att riksdagen godkänner de av departementschefen förordade grunderna för fastställande av oljeavgiftens storlek,
3. att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet har anfört om en prövning av frågan om avdragsrätt för oljeavgifter.

Stockholm den 7 december 1973

På försvarsutskottets vägnar
PER PETERSSON

Närvarande: herrar Petersson i Gäddvik (m), Gustavsson i Eskilstuna (s), Gustafsson i Uddevalla (s), Gustavsson i Ängelholm (s), Pettersson i Kvänum (c), Häll (s), Öhvall (fp), Brännström (s), Pettersson i Lund (s), Gustavsson i Nässjö (s), Gernandt (c), Karl Bengtsson i Varberg (fp), Åkerfeldt (c), Björck i Nässjö (m) och Runesson (s).

Skatteutskottets yttrande nr 7 år 1973*Till försvarsutskottet*

Genom beslut den 27 november 1973 har riksdagen remitterat propositionen 1973:204 med förslag till lag om ändring i förordningen (1957:344) om oljeavgift m. m. till skatteutskottet. Detta beslut får antas vara motiverat främst av det förhållandet att bevillningsutskottet tidigare behandlat denna avgift. I propositionen föreslås att Kungl. Maj:t fr. o. m. 1974 får fastställa oljeavgiftens storlek enligt av riksdagen godkända grunder. Grunderna innebär att avgiften i princip beräknas efter lagringskostnader med ett 20-procentigt påslag för att hindra avsiktlig underlåtelse att fullgöra lagringskyldigheten.

Skatteutskottet får med anledning av förslaget i propositionen framhålla att avgiften, som uppenbarligen är av rent prohibitiv karaktär och följaktligen mera bör ses som en straffavgift än som en med en skatt jämförbar avgift, enligt utskottets mening närmast bör behandlas som en fråga som berör totalförsvaret. Denna uppfattning bestyrks även av det förhållandet att överstyrelsen för ekonomiskt försvar är avgiftsmyndighet.

Det finns enligt utskottets mening även anledning att med hänsyn till förslagets innehåll ifrågasätta om ärenden rörande oljeavgiften skall behandlas av skatteutskottet. Om avgiften ses som en skatt saknas skäl att överföra beslutanderätten till Kungl. Maj:t för tiden efter 1974, då finans- och skatteutskotten enligt de vilande grundlagsförslagen skall kunna besluta om skatteändringar även mellan riksdagssessionerna.

Skatteutskottet, som med hänsyn till de angivna förhållandena finner skäl överlämna propositionen till försvarsutskottet, får i sakfrågan vidare anföra följande.

Skatteutskottet tillstyrker förslaget i propositionen, men utskottet vill samtidigt framhålla att verkningarna av förslaget kan komma att reduceras avsevärt om oljeföretagen anses ha avdragsrätt vid inkomstbeskattningen för erlagda avgifter. Utskottet hänvisar i denna fråga till bl. a. de synpunkter utskottet anförde rörande avdragsrätten i yttrande till trafikutskottet (SkU 1972:1 y) om den då aktuella överlastavgiften och som resulterade i ett uttryckligt stadgande i 20 § kommunalskattelagen om att sådan avdragsrätt inte föreligger. Försiktigheten bjuder enligt utskottets uppfattning att motsvarande bestämmelser övervägs i fråga om oljeavgiften. Enligt utskottets mening är det emellertid inte nödvändigt att utan närmare prövning lagstifta i denna fråga utan det synes vara tillräckligt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att frågan

prövas och att förslag framläggs till 1974 års vårriksdag om så anses erforderligt.

Stockholm den 5 december 1973

På skatteutskottets vägnar

ERIK BRANDT

Närvarande: herrar Brandt (s), Magnusson i Borås (m), Engkvist (s), fru Holmqvist (s), herrar Kristenson (s), Josefson (c), Larsson i Umeå (fp), Carlstein (s), Sundkvist (c), Stadling (s), Westberg i Hofors (s), Hörberg (fp), Björk i Gävle (c), Söderström (m) och fru Normark (s).